

Sandvikens Bataljons årsrapport

1935

Søndag 26/2-1935 ble det avholdt valg i "Sprøytehuset". Ca. 50 gutter var fremmøtt. Rådsformann Christen Tvedt ledet valget. Flere av de tidligere offiserer takket nå av og de unge guttene fikk slippe til offisersstillingene. Valget fikk følgende sammensetning:

Offiserer 1935.

Leon Rosendahl	Sjef
Kjell Rosendahl	1. kompanisjef
Jens Jensen	2. kompanisjef
Ole Haugland	Fanebærer
Tom Møller Christensen	2. løytnant
Olav Sundland *	4. løytnant
Olaf Ellingsen	1. faneoffiser
Erling Hernes	2. faneoffiser
Henrik Henriksen	Adjutant
Kåre Kolstad	Tamburmajor

Møter.

Den 10. mars hadde offiserene eksersisgjennomgåelse i "Sprøytehuset" Til dette møtet kom Arthur Knutsen * for sent og da sjefen ba om en forklaring ble der ikke gitt noe ordentlig svar. Han oppførte seg enn videre svært lite sømmelig og ble derfor anmodet om å forlate lokalet. Knutsen sa deretter fra seg stillingen i korpset. Til ny fjerdeløytnant ble satt opp fire mann, 4. troppsjef Ove Andersen adjutant Henrik Henriksen og trommeslager Olav Sundland *. Sundland ble valgt.

Søndag 4. mars foretok offiserene valg på sekretær, materialforvalter og idrettskomité, samt hel og halvtroppsjefer. Deretter ble eksersisplanen for 1935 tatt opp. Sjefen tegnet denne på tavlen, og hver offiser i sin notisbok. I møte 15/3 fremsatte sjefen forslag til landtur, 26/5 eller 2/6. Stemningen var for 2/6, og denne dagen ble valgt. Man gikk deretter gjennom eksersisplanen og alle svarte fort og greit.

Fredag den 29/3 fikk Ole Haugland i oppdrag å undersøke om man kunne la årets landtur gå til Alverstraumen. Sjefen leste deretter opp de nye aldersgrenser for "Drott"stevnet. Der konkurreres med inntil to deltakere fra hvert korps i følgende 3 klasser: Klasse 10-14, klasse 14-18 og klasse over 18. år. Øvelsene i disse klasser:

10-14:	60 m. løp høydesprang, lengdesprang,
14-18:	60.m løp, høyde og lengde.
Over 18 år:	100 m, 1500 m, lengde, høyde og kule.
Dessuten:	Under 16 år: 8x60 m stafett.
	Over 16 år: 4x100 m stafett.

Søndag31/3 diskuterte offiserene om man skulle ha musikk på fellesutmarsjen, eller om man skulle spare denne. Stemningen var stor for musikk og det ble vedtatt. Imidlertid ville ikke billett- og kontingentpengene dekke denne utgiften, og offiserene ble da enige om å få i stand et dansearrangement som skulle dekke det resterende beløpet. Fra S. V. S. var det kommet en skrivelse med forslag angående de penger Fellestrådet disponerte over:

1. Skal pengene stå til et reise fond
2. Skal pengene deles mellom de tre korps

3. Skal pengene fra tidligere år stå mens pengene fra i år bli delt?

Sandviksguttene stemte for det første forslaget.

På møte i "Sprøytehuset" 3. mai, ble det opplyst at Haukeland Ungdomskorps ville spille for oss på landturen. Landturen ble bestemt til Alverstraumen hvis dette var ledig. Fremreisen ville da skje med rutebåt kl. 08:30. Tilbakereisen med D/S "Framnes". Avgang til byen kl. 18:00.

Som kjent fremstilte korpset seg i morgen prosesjonen jubileumsåret 1932 i drakter fra de forskjellige perioder i korpsets historie. Dette hadde formannen i årets 17. Mai-komité hørt, og sendte et brev til korpset med anmodning om å gjenta dette 17. mai i barnetoget. Offiserene stilte seg imøtekommende, og etter konferanse med ideens opphavsmann, Christian Pedersen og rådets formann, Christen Tvedt, gikk man i gang. Uniformene ville da bli:

1. pelotong Høye hatter, dræggebuer, kopper og grønne bånd på buksene.
2. pelotong: Båtluer med grønt bånd grønt bånd på buksene samt hvite skjorter, indianerbue og kårder.
3. pelotong: Troppsjefen med nummerflagg, sixpencilue, korte bukser og tregevær. Båndene skulle være rødt og hvitt på luen og hvitt på buksen.
4. pelotong som i 1935.

Søndag 12/5 hadde offiserene møte hvor det ble tatt opp statutter for jubileumspokalen fra 1932, en gave fra Christen Tvedt. Statuttene ble således:

Soldater, to klasser, over og under 13 år, 60 m. løp, høyde og lengdesprang., kast med liten ball. Offiserer: 100 m. løp, høyde og lengdesprang samt kulestøt.

Eksersisen 1935:

Denne har der vært drevet iherdig arbeid med henblikk på fellesutmarsjen. Der har vært drevet pelotongeksersis i Sjøgaten og bataljonseksersis på Sandvikstorget. Guttene er således i god form. Fellesutmarsjen ble avholdt 28/4-1935. Været var ikke så strålende som vi hadde håpet og guttene stilte derfor i vindjakker, forøvrig et meget fornuftig plagg, men dagen forløp uten en regndråpe. Der var fremmødt 75 soldater, som er et passelig antall under en oppvisning. Et for stort antall kan lett gå utover presisjonen.

Det var et stilig korps som tok imot fanegarden på Sandvikstorget, og avmarsj skjedde umiddelbart. Mønsteret og opplegget var som tidligere, fremmøte på Torgallmenning og så i samlet marsj til Bellevue hvor forfriskninger ble servert. Av marsj fra Bellevue til Kalfartoppen hvor man møtte de eldre, alt som tidligere, og så i samlet tropp til Møhlenpris.

Første korps i ilden var Verftets som gjennomførte sine øvelser greit og kvikt. Kraftige tilrop fra heiajengen. Deretter var det vår tur, som fra sesongens begynnelse var spådd nord og ut på grunn av de unge offiserene. Øvelsene gikk imidlertid over forventning, og da guttene, etter en heloppluttende springmarsj lå som perler på en snor, første i knestilling, annen med "ferdig gevær", braket det ut en jubel som ingen ende ville ta, og tro det eller ei, godt anført av Dreggeguttene som hadde samlet seg nede ved klubbhuset (i det hele tatt hadde Dreggeguttene opptrådt meget sympatisk gjennom mange år overfor Sandviksguttene, noe vi sender dem vår hennør for).

Skansens Bataljons oppvisning var preget av en viss nervøsitet, i det de var litt uheldig med første øvelse, men der var mange pene ting å se. Oppvisningen ble avsluttet med parade for flagget av

samtliges korps. Især Verfters fanebærer gjennomførte paraden på en helt igjennom stilfull og flott måte.

På Sandvikstorget ble guttene takket på en behørig måte av sjefen, Leon Rosendahl og rådsformann Christen Tvedt.

17. mai.

Da guttene samlet seg på Sandvikstorget i sine respektive drakter sto det en kald nordavind innover Sandviksbukten og sjøen gikk hvit. på Skansen begynte det sannelig å sludde, og guttene i sine hvite skjorter frøs ynkelig. Det ble bedre etter at toget satte seg i bevegelse og Sandvikens Bataljon vakte stor oppmerksomhet for sitt originale påfunn med seksjonsvise drakter. I Bergens Tidende, i sin beskrivelse av prosesjonen, fikk Sandvikens Bataljon en meget rosende omtale. Sandviksguttene fikk et lite guttekorps til å spille for seg, men det var dessverre ikke musikanter av toppklasse. Men de gjorde hva de kunne.

Guttene feiret stiftelsesdagen med en hyggelig fest i "Sprøytehuset" mens offiserene avsluttet dagen med en like festlig kveld hjemme hos Christen Tvedt.

Landturen 2. juni 1935.

Denne gikk ikke til Alverstraumen som først planlagt. I stedet for hadde guttene tatt skjeen i sin egen hånd og bestemt seg for å marsjere til Tertnes for å kunne klare utgiftene uten å stifte gjeld. Et meget prisverdig forslag, og det lykkes over all forventning. Haukeland Ungdomskorps fulgte korpset til trikkens endestasjon og derfra overtok munnspill og sang.

Været var deilig, og en slik tur i begynnelsen av juni måned og i 1930 årene, var så meget annerledes enn om man i dag skulle trakke på harde asfalten med en strøm av biler både foran og bak. Det ville simpelthen ikke gå. Men da var det fint. De yngste guttene ble kjørt i bil, og her måtte selvsagt Hermann Skare til. Der var aldri nei i hans munn. For sikkerhets skyld hadde man sikret seg et hus å krype inn i i tilfelle regn, men dette fikk man ikke bruk for.

Etter en rekke instruksjer fra sjefen, ble guttene sluppet fri, og de fant seg snart til rette i det vakre terrenget, både med indianerlek og annet, og så hadde de maten da. Det har i alle år vært halve hyggen - det var bare så altfor lite av den og Breder Gundersens brus og to bananer hver ble mottatt med ovasjoner. Kl. 12:00 stilte korpset på linje og hederlig ble utdelt til de gutter som hadde gjort seg fortjent til det. Dagen gikk hurtig, og utpå ettermiddagen stilte man igjen på linje og marsjerte til Andersens brygge på Tertnes hvor D/S "Alversund" tok korpset om bord. Etter en frisk sjøtur ble alle satt i land på Skoltegrunnskaaien og korpset marsjertes til Sandvikstorget for avslutning.

Sjefen, Leon Rosendahl takket guttene for helhjertet og god innsats. Fanebærer takket sjefen på vegne av korpset og overrakte ham en pokal til minne om korpsets offiserer 1935. Det ble utdelt 31 hederlige. Følgende ble tildelt Ørneorden:

- 1. troppsjef Karl Johannesen.
- 3. troppsjef Arthur Bratland.

Premier for løp og skyting ble også utdelt:

- Løp soldater. Yngste klasse:
- 1. pr. Otto Iden
 - 2. " Gunnar Åsebø

- Eldste klasse
- 1. premie Karl Haugland

Offiserer:	2. premie Asbjørn Johannesen
Skyting	1. premie Olaf Ellingsen
Soldater	1. premie Karl Haugland
	2. premie Arnfin Larsen
Offiserer	1. premie Erling Madsen.

Sandvikens Bataljons offiserer var lørdag 28/11-35 samlet til en hyggelig fest hos Christen Tvedt. Under festen ble man enige om å sende en deputasjon med gratulasjonsskrivelse til Norges Vernekraft av 1905 i Bergen (de som avtjente sin verneplikt under selvstendighetsåret 1905) som samme aften holdt sitt 30 års jubileum på Hotell Rosenkrantz. Skrivelsen lød som følger:

"Sandvikens Bataljons offiserer, samlet til rådsmøte sender Norges Vernekraft av 1905 i Bergen sin hjerteligste hyllest i anledning deres festsammenkomst. vårt inderlige ønske er at der all tid vil finnes et enig folk i Norge i farens tider, slik som i de uforglemmelige år 1814, Eidsvollsverket og i 1905, Norges gjenreiste selvstendighet med eget styre under egen konge."

Sandviken 23. nov. 1935
Leon Rosendahl, sjef 1935.

Søndagskorpsets Idrettsstevne ble avholdt torsdag 30/5 (Kristi Himmelfarts dag) på Skansemyren. Drott var arrangør som vanlig og det var 4. gang stevnet ble avviklet.

Der deltok 7 korps: Fjellets Bataljon, Ladegårdens Bataljon, Mulens Bataljon, Sandvikens Bataljon, Skansens Bataljon, Sydnes Bataljon og Verftets Kompani. Verftets hadde vunnet samtlige av disse konkurranser, og det skulle vise seg at også denne gangen trakk de det lengste strået. Men der var skarp konkurranse, spesielt fra Skansens som flere ganger lå i teten, men stafetten avgjorde det hele. Sandviken måtte denne gangen nøye seg med tredjeplassen (mot 2. plass året før)

Av våre gutter oppnådde Harald Skudal og Finn Pedersen 2. og 3. plass i 60 m. løpet i klasse 10-14 år. I lengdesprang ble Finn Pedersen nr. 1 i sin klasse. I 8 x 60 stafett dro Sandviken av med seieren.

I klasse 14-18 år fikk vi Karl Haugland inn på 2. plass og i 100 m. over 18 år sikret vi oss 2. plass ved Olaf Ellingsen. Den samme plassering fikk Olaf Ellingsen i lengdesprang og han var suverent best i 1500 løp på tiden 4.33.4. En flott prestasjon. Det var satt opp en ny pokal etter 3 års konkurranse. Den gamle vant Verftets, og for fjerde gang på rad fikk de et napp også i den nye pokal:

Verftets poeng	341
Skansens	325.5
Sandvikens	312.5

Som man vil se, har korpset og korpsets offiserer fått en meget bred omtale i 1935. Dette har vi gjort for å gi interesserte lesere et innblikk i hva disse guttene arbeidet med i et gjennomsnittså, de avgjørelser som ble tatt og de arrangementer som måtte tilrettelegges. Likeledes er det av aller største viktighet å legge opp til en god og effektiv eksersisplan og å holde den nødvendige ro og orden. Dette klarer de med mer og mindre suksess, og det er beundringsverdig og stimulerende å se gutter oppføre seg så korrekt, selvstendig og målbevisst; og det er ikke tvil om at buekorpsbevegelsen adler gutten til mann. De må stå på egne ben, og ut fra den lange og rike

tradisjon som ligger bak, og som det faller på dem å bære frem i sitt kull, medfører det et stort ansvar. Kun det beste er godt nok. Dette har tydelig kommet fram i 30 årene og resultatet er over all forventning. Korpsets offiserer har den aller største ære av denne fremgangen. Det er tross alt gutter fra 15 til 18 år det her er tale om og de må selv lære seg å opptre som voksne i sine avgjørelse selv om de mange ganger kan føle seg temmelig usikre. Men som soldater i korpset suger de til seg lærdom av de store guttene, tar etter det beste og handler senere deretter når deres tur kommer. Det er en fornøylig lek, men dødsens alvorlig når den dagen kommer da de selv skal bestemme og stå foran kritiske øyne.

Skansens Bataljon feiret sitt 75 års jubileum den 22/5 1935. Der var stor stas med flaggheising og morgen prosesjon. Blant gratulantene var selvsagt også Sandvikens Bataljon. En eldre Skansegutt ble intervjuet og ble blant annet spurt om hvordan det gikk med den påtenkte Oslotur. Svaret var at Sandvikens Bataljon kullkastet det hele ved sin avgjørelse om at guttene ville trenge minst 2 - 3 år til å forberede og betale for en slik tur. Dette har sin riktighet - kanskje var det klokt, kanskje ikke.

I 1935 slutter vår utmerkede og dyktige hovedkasserer, Alexander Wallem. Herr Wallem var en mann som ikke stakk seg frem på noen som helst måte, men han var hederligheten og påliteligheten selv, og fremfor alt bestemt. Med ham som forvalter av pengekassen var korpset sikker, og han gjorde et utrolig godt arbeid i alle de år han hadde ansvar for denne stillingen. Hvordan han alltid klarte å få endene til å møtes er ikke godt å si, men at det ofte kunne gå hardt utover hans egen lommebok er det ikke tvil om. Imidlertid ble det gjort på en meget diskret måte uten brask og bram. Gjennom korpsets historie i 1920- og 30-årene har Wallem ført en anonym tilværelse når det gjaldt publisitet, han holdt seg helst i bakgrunnen. Men han var en mann man alltid kunne regne med når noe skulle gjøres for korpset og han var en utmerket rådgiver med sikre, jordnære meninger. På årsmøtet 4. mars 1935 ble Fredrik Skulstad jr. valgt til hans etterfølger.

En annen begivenhet i 1935 er av negativ art, idet korpset blir beordret fraflyttet "Sprøytehuset". Grunnen er at kommunen har bruk for tomten til utvidelse av gatelegemet. I den anledning ble følgende skriv sendt arvingene til Overlærer Lahn, fru Ditteman Benemann Berg, undertegnet av rådsformannen:

"Idet jeg henholder meg til de offentlige tidender som meddeles offentligheten fra Bergens Bystyre og Formannskap, og hvorav det fremgår at eieren av Frydenlundsvei 1, Bergen, har gått med på å selge den nødvendige grunn med påstående hus til utvidelse av gatelegemet skal jeg tillate meg på Sandvikens Bataljons vegne å gjøre oppmerksom på at _det til kommer vårt korpset kr. 200. - som vi har hatt i utlegg på Sprøytehusets innredning og som vi nu, da De går fra det, nedlegger påstand om å få godtgjort. Hvis ikke dette skjer, eller De mener det uberettiget, vil der fra vår side bli nedlagt protest mot at taksasjonsbeløpet blir utbetalt Dem. Vi unnlater ikke å meddele at vår mann var tilstede ved taksasjonsforretningen og gjorde der oppmerksom på det innlagte elektriske anlegg samt tapetseringen og fikk dette godkjent. Tilslutt må vi som meget interesserte få gjøre Dem oppmerksom på at vi synes det er underlig at De ikke har holdt oss tilbørlig underrettet om denne frivillige taksasjon som De nødvendigvis må ha vært kjent med lenge. Idet vi venter å høre fra Dem skal vi, om forholdene tillater det, legge frem kvitteringer for våre utlegg som vi har tilgode."

For Sandvikens Bataljon
Rådsformann

I anledning ovennevnte gjør Hyttekomiteen ved Chr. Pedersen rådsformann Christen Tvedt kjent med at komiteen tillater seg å ta i forvaring bordene og benkene, samt den lysekronen som var igjen etter utlodningen. Disse ting vil bli brakt opp på fjellet hvor de vil bli anbrakt i hytten, da der likevel trenges bord og benker der. Skulle korpset få lokale senere, er det en selvfølge at hyttekomiteen koster de bord og benker som er passende. Ellers meddeler hyttekomiteen at Breder Gundersen er villig til å lagre alt som er overflødig, så som de små flaggene, tre-geværene etc.

Ja, så er korpset uten hus igjen. Dette spørsmål er nå løst på en aldeles ypperlig måte (1982), men det ble igjen en omflakkende tilværelse for korpsets møter og rådslagninger.

Før vi nå går over til 1936, og for å bryte litt med korpsrutinen, kan det være av interesse å ta inn en historie fra gamle dager i Sandviken fortalt av brigader Hjalmar Hansen som var korresponderende medlem av Sandviksguttenes Forening:

"Jeg synes jeg må begynne med min gamle farmor, Gurine Hansen i Pyttergrenden", skriver Hjalmar Hansen og fortsetter: "Hennes mann var gesell hos en av fiskegrossistene som hadde boder på Bryggen og i Sandviken. Hun eide et lite hus på Meiermarken, og da hennes mann døde kom de og tok huset fra henne og ga det til den nye gesellen skjønt hun skyldte kun 100 daler på det og alle forpliktelser var betalt i tide.

Hun flyttet da med sine fire gutter, hvorav min far var den eldste, men bare 7 år gammel, til skomaker Halvorsens hus i Pyttergrenden. Her bodde hun inntil hun ved Mowinckel i Nygårdsparkens hjelp kom inn på Enkestiftelsen ved Statsporten hvor hun døde i 1895. Farmor var et meget godt menneske, og en god kristen. Hun var nærmest Haugianer, tenker jeg.

Farmor har fortalt meg hvordan hennes eldste sønn, min far, på eget initiativ, gikk til Solheimsviken og fikk plass som naglegutt der ved skipsverftet, fordi han gjerne ville hjelpe sin mor. Knapt 8 år gammel gikk han kl. 5 om morgenen fra Sandviken til Solheimsviken og var i arbeid til kl. 12, gikk så til Sandviken, nei, han løp nesten hele veien, sies det, for ikke å komme for sent på skolen som begynte kl. 14:00 om ettermiddagen. Farmor fortalte meg ofte om hans gode hjertelag. Her er en av historiene. Da det nærmet seg tiden da han skulle få sin første månedslønn i Solheimsviken, tenkte hans mor at det skulle bli godt å få kjøpt et par nye sko til han for det gikk meget på skotøyet med to slike lange turer for dagen. Han på sin side tenkte på hva han nu kunne glede sin mor med når han fikk denne månedslønnen. Lønningsdagen, på hjemvei, fikk han se to store røde kokte hummere ligge i vinduet i Børskjelleren og det sto på en seddel at de kostet 2 kroner stykket. Fire kroner, akkurat det han hadde fått i lønn for en måned. Han gikk inn og kjøpte de to hummerne og tenkte på veien at nu skulle mor bli glad når hun fikk to slike gamle hummere. Da hun så disse, og skjønte at han hadde brukt opp alle fire kronene gråt hun, for nu var der ikke penger til sko til gutten. Men så slo hun armene rundt halsen på ham og sa: "Du mente det nok godt, gutten min".